

מראה מקומות, שיעור מאת הג"ר אברהם זיסקינד שליט"א

בבא בתרא קלד. - בענין נאמנות דמיגו כלפי אחרים

נקודות שנידונו בשיעור זה:

- האומר יש לי בנים נאמן לפטור את אשתו מן הייבום, מיגו דאי בעי פטר את אשתו מייבום ע"י נתינת גט. ויש לעיין, האם אשתו מותרת לכהן אם אמר יש לי בנים - שהרי אם נתן לה גט תהיה אסורה לכהן?
- החוטף דבר מחברו, שלא בפני עדים, וטען בפני ב"ד "אין, חטפי, ודידי חטפיי", נאמן במיגו שהיה יכול להכחיש ולומר שלא חטפו והי' בידו מעולם. ויש לעיין, האם מותר למי שראה אותו חוטף להאמין את החוטף ולקבל ממנו הדבר הנחטף - שהרי אילו הי' הוא מדייני הבית דין, לא הי' לו להאמינו במיגו, כיון שהוא יודע שלא היה חפץ זה ביד החוטף מעולם.
- האם טוענים פרוע במיגו דמזוייף ללוקח שגובין ממנו נכסים המשועבדים על ידי מלוה בשטר, כשהלוקח עצמו יודע ומודה שאין השטר מזוייף?
- האשה שאמרה נשביתי וטהורה אני, נאמנת ומותרת לכהנים מיגו דאי בעיא היתה מכחשת ואומרת שלא נשבית מעולם. ויש לעיין, האם כהן שראה אותה שנשבית מותר בה ע"י מיגו זה?

1. **משנה בבא בתרא קלד. וגמרא שם, וז"ל, "מתני'.** האומר זה בני נאמן, זה אחי אינו נאמן, ויטול עמו בחלקו. מת יחזרו נכסים למקומן. נפלו לו נכסים ממקום אחר יירשו אחיו עמו. **גמרא.** זה בני נאמן למאי הלכתא אמר רב יהודה אמר שמואל ליורשו, ולפטור את אשתו מן היבום... אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל מפני מה אמרו זה בני נאמן הואיל ובעל שאמר גרשתי את אשתי נאמן.

2. **ריא"ז בשלטי גיבורים שם אות א', וז"ל,** "כתב ריא"ז, ומורי זקני הרב ביאר שאינו נאמן להתירה אלא לישראל שיכול להתירה לו בגיטו, אבל לא לכהן שלא יוכל להתירה לו בגיטו."

3. **רשב"ם בבא בתרא קלה. ד"ה הא"ר חייא, וז"ל,** "והאי נמי הכי קאמר גרשתי את אשתי וחזיא לעלמא, ומיהו לכהנא אסירא דהא לא פטרינן לה אלא בטענת גרשתי את אשתי וגרושה פסולה לכהן, שהרי אינה נפטרת בטענת יש לי בנים דהא מוחזק לן בגויה דאין לו בנים ואיהו לא טעין יש לי בנים דניהמניה ע"י מגו דמצוי פטר לה בגט, הלכך הכי קאמר גרשתי את אשתי, ונאמן הוא דאי בעי מגרש לה."

4. **תוס' בבא בתרא ל. ד"ה לאו קמודית, וז"ל,** "ובעובדא דידן אי הוה מייתי המחזיק סהדי דדר ביה חד יומא נראה לרשב"א דהוה לן לאוקומי לארעא בידיה, אע"ג דליכא מיגו מ"מ טענינן ללוקח מאחר שהיה המוכר נאמן לומר זבינתה מינך במיגו דאי בעי אמר לא היתה שלך מעולם, ואף על גב דהאי לוקח ידע שהיתה שלו והוי כחד סהדא מכל מקום הוי מיגו... וכה"ג מצינו בסוף המוכר (לקמן דף ע. גבי מפקיד אצל חבירו בשטר דאע"ג דלא טענינן ליתמי נאנסו אפי"ה טענינן ליה החזרתיו לך כיון שאביהם היה נאמן בטענה זו במיגו דאי בעי אמר נאנסו ואור"י דלא דמי להיא דהמוכר את הבית, דהכא אם היה רוצה המוכר לזכות בטענה זו דלא היתה שלך מעולם לא היה מעכבה הלוקח שהרי יודע היה שהיתה שלו."

5. קצות החושן חו"מ סי' קמ"ו ס"ק י"א, וז"ל,

יומא, נראה לרשב"א דהוי לאוקמי ארעא
 בדיה אע"ג דליכא מיגו כו', עכ"ל.
 "שהרי יש לו טענה עם חזקתו. בתוסי (ב"ב ל, א ד"ה לאו קמודית) ז"ל: ובעובדא דידן, אי הוי מייתי המחזיק סהדי דדר ביה חד

ועיין בפי' יש נוחלין (ב"ב קלה, א) באומר יש לי בנים דנאמן לפוטרה מיבום במיגו דאי בעי אמר גרשתי, ודעת רשב"ם דלכהן מיהת אסורה דלכהן ליכא מיגו דגרשתי כיון דאסור בגרושה, ודעת תוס' שם דגם לכהן מותרת ע"ש, וכן דעת הרמב"ן שם בחידושו דנאמן לגמרי משום דלא איכפת ליה לבעל אם אינה נשאת לכהן, והיה לו לגרשה כדי שלא תזקק ליבם ותנשא לישראל, וכשבאין לפנינו ע"כ אנו מאמינים שאינה זקוקה ליבם, וכיון שהותרה הותרה, שאם אינה זקוקה ליבם מפני טענה זו שטען מותרת אף לכהן עכ"ל, ע"ש.

ונראה דטעמא דהרשב"א דס"ל דטענינן ללוקח שהיה המוכר נאמן במיגו דלא היה

שלך מעולם. ויתכן לפי שיטת תוס' והרמב"ן דלכהן נמי שריא, ומשום דלא איכפת ליה לבעל אם לכהן אם לאחר וכיון שהותרה הותרה, א"כ הי"נ כיון דהמוכר היה נאמן במיגו לומר לקוח במיגו דלא היו דברים מעולם ולא איכפת ליה למוכר דמוכרה לזה או לזה, וכיון שאנו מאמינים אותו בטענת לקוח א"כ ללוקח זה רשאי לעכבו, ודעת ר"י יתכן לסברת רשב"ם, דאסורה לכהן כיון דלגבי כהן ליכא מיגו וה"נ לגבי לוקח זה ליכא מיגו כיון דידע שהיה שלו."

6. קצות החושן חו"מ סי' ע"ה סעיף קטן י"ב, וז"ל,

אינו יכול לעכבו וצריך להחזירו למערער, ע"ש בתוס' בשם ר"י.

ואם כן כיון דלגבי העד שראה החטיפה ליכא מגו, הרי הוא מעיד לפנינו דליכא מגו, ומשום דהוי גזלן אצלו - כיון דלדידיה ליכא מגו דהוא ראה - אם כן אגן נמי דלא ראינו סמכינן על העד. ואע"ג דאם היה מכחיש העד היה נאמן להכחישו, השתא שאינו מכחישו הרי הוא כשנים ולא מהני ליה המגו כיון דהעד ראה ומעיד בודאי דזה החפץ בגזילה אצלו, והוי ליה גזלן שהרי הוא כמעיד לפנינו דלית ליה מגו.

ומיושב בזה היטב לשון הש"ס שם לישתבע וכו' וכיון דאמר דחטפה הי"ל כגזלן, ולשון כגזלן אינו מתיישב ועיין חידושי הרמב"ן מ"ש בזה. ולפמ"ש ניחא, דאע"ג דלפנינו דלא ראינו הוי מגו, כיון דלפני העד ליכא מגו אם כן לגבי העד הוי ליה גזלן, ומקבלין אנו דברי העד כיון דאינו מכחישו, ומשום הכי כי היכא דאם העד היה קונה ממנו הנסכא היה צריך להחזירו גם אנחנו דמאמינן לדברי העד כשנים הדין אצלינו גם כן להחזיר הנסכא לבעלים הראשונים, דוק והבן.

"טענו חטפת חפץ בתוס' פרק חזקת הבתים (ב"ב לד, א ד"ה והוי) הקשו וליהמניה בשבועה במאי דאמר דידי חטפתי במגו דאומר לא חטפי וכו', דהא אמרינן בהמוכר הבית במפקיד שטר בעדים דנאמן לומר החזרתי במגו דנאנסו אע"ג דבנאנסו משתבע ע"ש.

ולעניות דעתי נראה בזה דכיון דאינו נאמן לחטוף מחבירו ולומר שלי הוא אלא במגו דלא חטפי, אם כן אין המגו אלא לאינן רואים החטיפה, אבל לרואים החטיפה ליכא מגו והוא אצלם בגזלן. ואפילו אם ראו קרוב או פסול את החטיפה וקנו מן החוטף הנסכא, צריכין להחזיר לבעלים דאין להם לעכב, כיון דהם ראו החטיפה הוי כידוע להם שהיא גזולה, דהא חזקה כל מה שיש תחת ידי אדם הוא שלו ובגזילה בא לידו, וכמ"ש תוס' כהאי גוונא בפרק חזקת הבתים (ב"ב ל, א ד"ה לאו דקא מודית) היכא דאיכא סהדי דדר ביה המוכר חד יומא, אף על גב דהמוכר אית ליה מגו לפנינו לומר להד"מ והיה נאמן, הלוקח דידע שהיה של המערער

7. קצות החושן סי' ק"ו סעיף קטן ב', וז"ל,

"אמנם יש להסתפק היכא דהלוקחות בעצמן מכירין חתימתן ויודעין שאינו מזויף ומודים בדבר שאינו מזויף אם גובה ע"פ הודאת לקוחות, דגבי לוח שמודה שכתבו וטוען פרוע הוא נאמן במגו אבל לקוחות דלית להו מגו - דהא אין יודעין אם הוא פרוע - א"כ גובין מהם. ואפילו הלוח בפנינו וטוען שכתבו ופרוע, אף על גב דאית ליה מגו דלא הודה שכתבו מכל מקום אפשר דלא מהני הך מגו ללקוחות כיון דאפילו אם יטוען הלוח מזויף הלקוחות בעצמם יאמרו שאינו מזויף. ועיין בתוס' פרק חזקת הבתים (ב"ב ל, א ד"ה לאו קא מודית דהאי ארעא דידי הוא)

דרשב"א כתב שם דטענינן ללוקח כל מה שהמוכר היה יכול לטעון והוא זבינתיה במגו דלא היה שלך מעולם ואע"ג דהלוקח בעצמו ידע שהוא של המערער, ודברי ר"י שם דכיון דאם היה המוכר רוצה לזכות בטענה שהוא שלו ולא היה שלך מעולם לא היה מעכבה הלוקח שהרי יודע שהיא של המערער לכן לא הוי מגו ע"ש, ואפשר דכאן אפילו לר"י הוי מגו ולא שייך בזה דאם יטעון הלוח מזויף לא יעכבה הלוקח דכיון דנכסוהי דבר אינש אינון ערבין כיון דהלוח פטור גם הערב פטור. ועמ"ש בסימן מ"ט סק"ח."

8. אבני מילואים אבה"ע סי' ז' ס"ק ב', וז"ל,

אמרו בפי יש נוחלין (דף קל"ה) באומר יש לי בנים דנאמן לפוטרה במגו דגרשתיה, ודעת רשב"ם דלכהן מיהת אסורה דלכהן ליכא מגו דגרשתי ודעת תוס' שם דגם לכהן מותרת עיי"ש, והרי אמרינן מגו דאי בעי נשאת לישראל שריא גם לכהן - דהתם שאני כיון דאנו מאמינים שאינה זקוקה ליבם עיי' מגו דגרשתי עיי' שהיתה ניסת לישראל ומשום דלא איכפת לבעל אם נשאת לישראל או לכהן וכיון שנאמן להוציאה מידי זיקת יבם א"כ גם לכהן שריא, וכמ"ש הרמב"ן שם דנאמן לגמרי ומשום דלא איכפת לי לבעל אם אינה נשאת לכהן והיי' לו לגרשה כדי שלא תזקק ליבם ותנשא לישראל ועיי' אנו מאמינים שאינה זקוקה ליבם וכיון שהותרה הותרה שאם אינה זקוקה ליבם מפני טענה זו שטען מותרת אף לכהן עיי"ש, אבל הכא עיקר איסור אינו אלא לכהן ולא לישראל ולא שייך כיון דהותרה הותרה."

"או שנשאת לפני ב"ד ולא מיחו בה. כתב הרד"ך בית ח' אעפ"י שבעלה ידע שהיתה שבויה קודם שנשאה מאחר שלא הי' הדבר ידוע לב"ד בעדי' מותרת לו, דמ"מ יש לה מגו שהיתה נשאת לאחר, עכ"ל.

ולדעתי תליא במחלוקת בעלי תוס', רשב"א ור"י בפי' חזקת [ב"ב ל, א, ד"ה לאו] וז"ל כו' עכ"ל, וא"כ ה"ה הכא בנידון דידן לדעת ר"י אין זה שיודע שהיתה שבויה מותר בה ואף אם היא נאמנת לכהן אחר אבל לזה שיודע שהיתה שבויה אינה נאמנת במגו, ולדעת הרשב"א כיון דאית לי להמוכר מגו ויכול למוכרו לאחר רשאי גם לוקח זה שיודע שהיתה שלו ללוקחו ומשום דלא איכפת ליה אם לזה אם לאחר א"כ כיון דליכא עדי שבויה ואית לה מגו לינשא לכהן אחר רשאי גם זה לינשאה. ועמ"ש בס' קצה"ח סי' קמ"ו ס"ק י"א.

ואין להקשות דא"כ אפי' ביש עדים שנשבת יש לה מגו שהיתה נשאת לישראל דכה"ג

9. שב שמעתתא ש"ו פרק ט"ו, וז"ל,

בשנים ע"כ צ"ל דפסולי כהונה כדבר שבערוה יחשב, וכדמוכח לה בתוס' רי"ד דמעיד על אשה שנשבת או שהיא גרושה וחלוצה לפוסלה לכהונה בעי שנים והוי דבר שבערוה, וא"כ היכי כתב הרמב"ם דגרושה או זונה ע"א נאמן בה לאוסרה לכהונה.

ולכן נראה לעני"ד דהרמב"ם ס"ל במעיד על אשה שנשבת לאו דבר שבערוה הוא, דאפילו מעיד זונה אשה זו ע"א נאמן לפוסלה לכהונה ומעיד על אשה שנשבת הו"ל כמעיד זונה אשה זו, ואפילו אתחזק התירא ע"א נאמן נגד חזקה לדעת הרמב"ם לפמ"ש הש"ך ב"ד סי' קכ"ז לדעתו עיי"ש."

"כתב בתוס' רי"ד פרק האומר דף ס"ו גבי אשתו זינתה בע"א, רבא אמר הוי דבר שבערוה ואין דבר שבערוה פחות משנים וז"ל, ובמעיד על אשה שנשבת או שהיא גרושה ורוצה לפוסלה לכהונה הוי דבר שבערוה וכדמוכח בשמעתין עכ"ל... והרמב"ם כתב בפרק ט"ז מהלכות סנהדרין הלכה ו' וז"ל, אין צריך שני עדים אלא בשעת מעשה אבל האיסור עצמו בע"א יוחזק כיצד אמר ע"א חלב כליות הוא זה כלאי הכרים הם פירות אלו גרושה או זונה אשה זו ואכל או בעל בעדים אחר שהתרה בו הרי זה לוקח אעפ"י שעיקר האיסור בע"א עכ"ל, וכיון דמוכח מש"ס דבן גרושה ובן חלוצה פסולו

10. חידושי ר' שלמה גיטין סי' ג', וז"ל,

ועי'

בנתיב"מ סי' כ"ה סק"ז דזה דאמרינן דהיכא דאיתחזק איסורא צעינן שנים מ"מ סגי כשמעידין חוץ לבי"ד דדוקא צהולאח ממון דכתיב אס לא יגיד צעינן צי"ד אבל באיסורין אף במקום דצעינן שנים מ"מ מהני עדות חוץ לבי"ד וכ"כ הפ"י גיטין כ"ט עכ"ל הרי דבאיסורין אע"ג דצעינן שנים לא ילא מגדר איסורין וז"ל להגיד צי"ד דזה דע"א אין נאמן היינו רק הסרוך נאמנות ולא משום דילא מגדר איסורין, ודשצ"ע נלעני"ד דאינו כן דאם הוי דשצ"ע ואיתחזק נכלל תחת גדר דשצ"ע ול"ה כמו איסורין דאינו נאמן, ואם הוא דשצ"ע ולא איתחזק אין הפ"י דהוי דשצ"ע ונאמן ע"א דאין אומר נגד איתחזק, אלא דאינו נכלל כלל תחת גדר דשצ"ע והוי כמו שאר איסורין ומש"ה נאמן.

11. קובץ שיעורים חלק ב' סי' ג' אות ג' - ו', וז"ל,

בו אלא חידושו ולא מהימן אלא בטענה זו עצמה ולא בטענה אחרת מחמתה.

ה וזהו ג"כ כונת רש"י דחכמים לא אצרוכהו קיום אלא בטענת מזוייף ולא בטענה אחרת, וכסברת הר"ן הנ"ל דאין לך בו אלא חידושן.

ו במשנה למלך פ"ג מהל' יבום באומר זה בני דנאמן לפטור את אשתו מחליצה במיגו דבידו לגרשה הביא מחלוקת הרמב"ן והריא"ז אם מותרת לכהן, דהריא"ז סובר דאסורה לכהן דכח נאמנותו אינו אלא במה שבידו להתירה ולא יותר וכסברא השניה שבר"ן הנ"ל, והרמב"ן הקשה דאין לו להיות נאמן כלל דהוי מגו לחצי טענה ותירץ דלא איכפת לו בכך ומשו"ה נאמן בכל טענתו עיי"ש, וזהו כתירוץ האי שבר"ן דהוי מטעם אגן סהדי ולא שייך לומר אגן סהדי לחצאין אלא או שנאמן בכל טענתו או שאינו נאמן כלל, וריא"ז סובר דמגו הוא דין נאמנות ולא מטעם אגן סהדי ושפיר שייך לומר פלגינן נאמנות.

ג ובר"ן פ' האומר, ואכתי קשיא להימניה בשבויה מגו דאי בעי אמר קידשתיה וגירשתיה דמהימן ופסיל לה מכהונה, י"ל דמגו לחצי טענה לא אמרינן וכו', ואחרים תרצו דכיון שהאמינה תורה לאב חידוש הוא וכו' דיינו שנאמינו באותה טענה עצמה אבל אין אומרים מגו מחמתו דאין לך בו אלא חידוש, עכ"ל. וג"ז צריך ביאור, דמה בכך דהוי חידוש מ"מ איכא למימר מה לו לשקר.

ד ונראה בביאור שני התירוצים שבר"ן, דדין מגו יש לפרשו בשני אופנים, א) דהוא אגן סהדי שאומר אמת, דמה לו לשקר דהיה יכול לטעון טענה טובה מזו, ולפי הטעם הזה כתב הר"ן דהכא דהוי מגו לחצי טענה אין כאן הוכחה שטענתו אמת וע"כ לא מהימן כלל. ב) י"ל דאינו מטעם אגן סהדי אלא שהוא דין נאמנות, דבכח הנאמנות שיש לו לטעון טענה אחרת נאמן גם על טענה זאת שהוא טוען, וע"כ לא איכפת לן מה שהוא לחצי טענה דמ"מ יש לו כח נאמנות על חצי הטענה, ולזה תירץ דכיון דחידוש הוא אין לך

חלק האגדה - קשירת התפילין על היד

12. משך חכמה שמות פרק ט"ו פסוק ב', וז"ל,

והנה ידוע ידיעת הבורא לעצמו איננה סותרת הבחירה, רק ידיעת הנבראים, ואם כן קודם הים עדיין היה בידיעת הבורא שישראל יבחרו ויזכו לנבואה ויאמינו בלא דופי באמיתת ד' ובהשגחתו, אבל לא היה ביכולת להתגלות לנבראים. והנה מה שיוכל להתגלות לנבראים אמרו רבותינו זכרונם לברכה⁶¹ שמשה זכה לזה שראה את תפילין, וזה היה אחרי שכבר בחרו ישראל בטוב וירדו לים וזכו לנבואה והיו מטיילין באצבע, ואמרו זה כו', והיו מעידים על נבואת משה כעדים, שגם המה היו נביאים. וראתה שפחה ביס⁶² כו', ולכן במצרים כל זמן שהאמונה היתה על אותות ומופתים, והיה הביטול קל, אם כי כבר היה תפילין דמארי עלמא, שידיעתו אשר בלתי מושגת היה שישראל יזכו

לכך, אבל לא היתה יכולה להתגלות לנבראים. ולכך בפרשיות ראשונות שנאמרו קודם מתן תורה וקריעת ים סוף, לא נאמר וקשרתם, שעדיין לא היה הקשר נגלה לנבראים ולא היה ביכולת להתגלות דו"ק היטב.

ונראה דאימתי זכו ישראל לתפילין, כשיצאו ממצרים והאמינו בד'. וזה אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר⁵³. או שמתוך כחותם⁵⁴ כו'. והנה ידוע דברי הרמב"ם⁵⁵ דהמאמין באותות ומופתים יש בלבו דופי, שקל הביטול אם יבוא אחר ויעמיד חמה או מופת אחר. אבל אמנות ישראל בתורה, משום שהם בעצמם ראו הנבואה וכבוד ד' ומשה, והמה כולם עדים על אמיתתה יעוין דברי נועם. והנה בים זכו לנבואה עד כי היו מטיילין באצבע ואמרו⁵⁶ זה אלי ואנוהו כו' וכל כך לא היה החומר חוצץ עד כי גם עוברין שבמעי אימן אמרו שירה⁵⁷. שלא חצצה החומר ונעשה החקיקה האלקית בהם. וזה מכוון מאמרם⁵⁸ נעשה כרסן כאספקלריא המאירה כו'. אמנם על הבנים המתעברות והדורות הבאים לא פעלה הנבואה עד מתן תורה, שאז נאמר⁵⁹ אשר ישנו פה ואשר איננו פה. שעל כל הדורות פעלה החקיקה האלקית, ולכך נאמר⁶⁰ וגם כך יאמינו לעולם. היינו הדורות הבאים אחריהם.

13. משך חכמה דברים ל"ג פרק פסוק ד', וז"ל,

תורה צוה לנו משה מורשה וכו' (לג, ד). בגמרא סוף מכות⁸, בגימטריא תורה. אבל אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום. כי ירושה אינה יכולה להמכר לצמיתות רק לזמן. כן המצות אין בנביא מוחזק לבטלם רק לשעה, וכן לב"ד הגדול. אבל ע"ז אפילו לשעה הוי מדיח, כי האמונה ואחדותו והעבודה לו לבדו הוא עצמיות נפש הישראלי, אשר יופיע בה אור האלדי. והנה התורה כולה כללות ישראל בעצמם ראו ושמעו השם מדבר למשה ואתם עדי, וכמו שהפליא לדבר בזה העיקרים. משא"כ המאמין מסבת אותות ומופתים אינה צלולה ואמיתית כמוחש המוחש (מאמר ראשון פ"ח), לכן אף על מצות בני נח הם מצווים רק ממה שהש"י אמר למשה בסיני שישמרו זה. אבל אינם שומרים הדברים מחמת שנצטווה אדם ונח בהן, לפי שעל נביאותם בדבר הש"י לא בא

אמיתת עצמיות כמוחש כמו שבא על נבואת משה. וזה שאמר בפ' גיד הנשה⁹ לא נצטוו ישראל אלא מסיני ואילך. (רמב"ם בפירושו המשנה חולין¹⁰). לא כן בני נח הם אינם מצווים רק מנביאייהם, [וע"י משה הודיע הש"י שנצטוו בהן נביאייהן, כמו שכתב רבינו הלכות מלכים¹¹]. שגם ההודעה מתורת משה לא ראו בעצמם, רק סופר להם מקהל עדת ישראל. ולכן כיון שאין להם אימות מוחשי, אם כן מצות שלהן הוא רק שמירת הסדר קרוב לדת הנימוסי, קל הבטול ע"י נביא באות ומופת ובפרסום. לכן אין להם רק סייף, שזה מיתה המסורה גם למלכות בהפר אחד דת הנימוסי חותכין ראשו בסייף בלבד, כמו שפירש רבינו¹². וכיון שכן אתי שפיר דלהאמין על דבר בשכל אין שייך כפיה. רק על דבר המושג בשכל שכן הוא, אך שהרצון אינו רוצה להיות משועבד ע"ז יתכן כפיה. וכמו שמצאנו שרק כאשר עמדו על הר סיני וראו במוחש אמיתות התורה ושלמותה, אז כפה עליהן ההר¹³ שירצו להיות משועבדים. אבל כפיה להיות מאמין זה לא יתכן. לכן מצאנו אם כי אין כופין האומות להתגייר, אבל על ז' מצות כופין אותן, כי זה רק שמירת הסדר והכרת היוצר הבורא אשר עשה את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים¹⁴ הטעה ושבושים. אבל העולם מעיד שהיוצר יצרה. לכן כי כופין לבלי להגדיל השקר בעבודה זרה וכיוצא בזה, אז ממילא יבואו להכיר היוצר האחד האמיתי. וזה לנו מורשה ולא לבני נח, כי אצלנו הוא אימות המוחש ואף נפש הבנים הוא חלק מנפש האב, וכמו שרמזו אל זה הסוד הראב"ע. ונפש הישראלי מעיד על מעמד הר סיני, כי חקוק בצורת נפש הישראלי כל ההתפעלות אשר נרגש ונפעל הישראלי בעמדו על הר סיני. וזה ענין השבועה, ששבועה הוא קשר נצחי. ולזה כווננו ז"ל אשר ישנו פה כו' שכל הנשמות עמדו בהר סיני¹⁵, אבל לבני נח אינה מורשה. עיין בדברי רבינו סוף הלכות מלכים, שכוון לדברינו בקוצר בפ"ח ה"ג, [במה שכתב רבינו ולכל הרוצה להתגייר יש סוד שגם נפש הגר היא מנשמת ישראל. ועיין שבת דף קמ"ו¹⁶ גרים מאי איכא למימר מזלייהו הוי. יעו"ש ודו"ק].